

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
lések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Közgyűlés.

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hónap 10-én közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. A bizottsági tagok közepes számban jelentek meg, jöllehet a közgyűlési tárgysorozatban igen fontos ügyek voltak felvéve.

A közgyűlés tárgysorozata közül különösen fontos volt a város szabályozási tervszövege és a telekértékelmelkedésről alkotott szabályrendeletjavaslat. Az előbbi Aczél Géza főmérnök nagy tudását, az utóbbi Magoss György tiszti főügyész tollát és a jövőbe néző szemét dicséri. Mindkét javaslat a város jövő fejlődését célozza és elfogadásuk a törvényhatóság széles látókörének bizonyítéka.

*

A közgyűlést délután három órakor nyitotta meg a főispán, üdvözlővén a bizottsági tagokat, egyben rámutatva a tárgysorozat fontosabb pontjaira.

A polgármesteri havi jelentés felolvasása és elfogadása után, mely meleg hangon emlékezett meg Király Gyula gazdasági tanácsnok kitüntetéséről, kegyelettel Lovassy Károly adóügyosztályi főnök, Lamprecht Frigyes és Reichmann Ármin biz. tagok elhunytáról, — az elhunytak helyébe Irinyi István dr. és Kemény Mór dr. biz. tagok behívását jelzi a jelentés.

A tasnád—érmihályfalvai vasut kiépítésére a közgyűlés annak idején 40,000 korona hozzájárulást szavazott meg, bizonyos kikötések mellett. A miniszterium az egyes kikötéseknél kifogásokat tett. A közgyűlés a miniszternek lapunkban már közölt óhaját magáévá tette.

A Szedlák és Vámos cég ruhaszállítási ügyében kelt miniszteri leiratot a közgyűlés tudomásul vette ugyan, de a cég által jogosan kért 10% többletet harmadszor is megszavazta, ami igen méltányos cselekedete volt a közgyűlésnek, mert ezen előkelő és megbízható cég ezt valóban megérdemelte.

Az adófelszólamlási bizottságba rendes tagul Juhász Ignác, póttagul Bacsó Dezső biz. tagot választotta be a közgyűlés.

A Szotyori-telepen levő majorsági földeken levő épületeknek, valamint a hortobágyi csárdaépületnek javítására megszavazott póthitelt a belügyminiszterium jóváhagyta, mit a közgyűlés tudomásul vett.

A honvédelmi miniszter felhívására az 1908—1909. évre megalakított lóavató I. bizottság elnökévé a közgyűlés Hutflész Kázmér biz. tagot, intézőjévé Király Gyula gazd. tanácsnokot, póttintézőjévé Boldizsár Kálmán dr. tb. tanácsnokot, a II. lóavató bizottság elnökévé Rickl Antalt, póttintézőjévé Jeney Miklós rendőrkapitányt választotta meg, míg az elnöklő főispán becsülökül az I. bizottságba Békéssy László, Jóna János, Polgári Bálint, L. Nagy Bálint és Kertész István bizottsági tagokat, állatorvosokul lovag Leidl Emil főállatorvost és Cseh János városi állatorvost nevezte ki, míg a II. lóavató bizottságba becsülökül Udvarhelyi Géza tb. tanácsnok, városgazdát, Jámbor János, Polgári József, Kállai Sándor és Kertész János biz. tagokat,

állatorvosokul Axmann Gyula és Csáky János állatorvosokat nevezte ki.

A közgyűlés a Stenczinger-ház megvételének ügyében akképpen határozott, hogy mivel a tanács még alkuban van a tulajdonossal, egyelőre leveszi a napirendről, utasítván a tanácsot, hogy az alkudozás eredményéről a lehetőség szerint tegyen a legközelebbi közgyűlések egyikén jelentést és javaslatot.

Az új bérleti szabályrendeletet a közgyűlés levette a napirendről, mivel a bérkocsi ipartestület terjedelmes beadványt intézett a városi tanácshoz, melyet azonban az idő rövidsége miatt már nem lehetett letárgyalni. A tanács áttanulmányozza a beadványt és a tervbe vett szabályrendelet keretébe az ipartársulat javaslatait esetleg beiktatja.

A város szabályozási tervének bemutatásánál szélesmedrű, mindvégig magas színvonalon álló vita indult meg, melyben részt vettek Török Péter, Balkányi Miklós dr., Komlóssy Arthur és még többen a bizottsági tagok közül.

Aczél Géza főmérnök mélyreható fejtegetésekkel válaszolt a felszólalásokra. Török Péter szavaira kijelenti, hogy a szabályozási terv hónapokon át ki volt függesztve és alkalmazható volt mindenkinek azt megtekinteni és felszólalásokat, megjegyzéseket tenni, aminthogy több felszólalás is érkezett a terv egy és más részleteire vonatkozólag. Ezen felszólalásokat a szabályrendelet tárgyaló bizottság lelkiismeretesen átvizsgálta és méltányolta. Török Péter is ismerte a tervet, amit az bizonyít, hogy felszólalt egy részlete ellen, de a bizottság — sajnálatára — nem akceptálhatta. Ez a terv ugyanis az egész város érdekét tartja szem előtt s a közérdek előtt a magánérdeknek el kell törpülni. Komlóssy felszólalására kijelenti, hogy lehetetlen kivánság a tervezetnek szövegbe foglalása. Térképen egészen pontos méreteket nem lehet eszközölni. Lehetetlen tehát szabályrendeletbe foglalni ilyen változás alá eshető méreteket. A kivánságot csak akkor lehetne keresztül vinni, ha a változást szenvedő utcákat, telkeket a természetben kitűznék, felmérnék. Csak így lehetne fixirozni a méreteket. Ez azonban igen nagy időbe és rengeteg költségbe kerülne. Kijelenti, hogy a munkálatot nagy lelkiismeretességgel csinálták meg, kéri annak elfogadását.

A bizottság a főmérnök igen szép, tartalmas és meggyőző, a részleteket is mindenben megvilágító magyarázata után a szabályrendeletet egyhangulag elfogadta.

Az építési szabályrendelet, mely sok üdvös intézkedést tartalmaz, a közgyűlés csekély indokolással elfogadta.

Egyben tudomásul vette azon bejelentett akadályokat, melyek a szervezeti szabályzat átdolgozását késleltették, utasítván a bizottságot, hogy azt a májusi közgyűlésen okvetlenül mutassa be.

Az ipari továbbképző tanfolyam részére a közgyűlés az államnak átutalta azon 600 koronát, melyet addig a szaktanfolyam céljára adott.

Magoss György dr. tiszti főügyész egy igen szép javaslatot készített a telekérték-emelkedés után fizetendő illetékről. Ezen javaslatot annak idején lapunkban is közöltük, Csóka Sámuel tanácsnok terjesztette elő a javaslatot, melyhez hozzászóltak Balkányi Miklós dr., Körösi Kálmán, Freund Jenő dr., Fejér Ferenc dr., Kertész István, Révi Nándor dr.

Jánosi Zoltán, Aczél Géza, Bacso Dezső dr. és többen a bizottsági tagok közül. A közgyűlés **Magoss György dr.** alapos felvilágosítása és mindenkit meggyőző érveinek meghallgatása után a javaslatot néhány módosítással elfogadta.

Tóth gyógyszerész a *Szent-Anna*-utca végén új gyógyszer-tár felállításáért folyamodott. A közgyűlés a tisztí főorvos, közegészségügyi bizottság és tanács egyhangú javaslatát elfogadta és a kért engedélyt nem adta meg. Valóban nincs is szükség a XIII-ik gyógyszer-tárra, mert ha a közgyűlés bölcsesége nem úgy határoz, könnyen megeshetik, hogy minden utcában nyílik egy új gyógyszer-tár. A meglévők is nagyon megfelelnek a szükségletnek, sőt talán már most is feles számmal vannak.

A napidijas irnokok az iránt folyamodtak a közgyűléshez, hogy helyettük fizetné a város a betegsegélyző pénztár járulékait és mivel egy félévig nem részesültek a pénztár jótéteményében, azt is kérik, hogy az ezen félévre befizetett járulékok részükre térítettessenek meg. A közgyűlés mindkét kérelemnek helyt adott. Tekintve a napidijas irnokok csekély javadalmát, a közgyűlés emberszeretete a legjobb helyre juttatta áldozatkészségét.

A közgyűlés 42.000 korona árban elhatározza a Bethlen-utcai 13-ik számú Pelbárt örökösök tulajdonát képező házastelkek megvételét.

S. Biró Géza köztisztasági vállalkozó 2000 korona átalányt kér 1908-ra, a közgyűlés 1000 koronát szavazott meg.

A *tűsoltók* részére szükséges fecskendő 8000 koronát kitevő költségét a közgyűlés megszavazza.

A közgyűlés a nyugdíjellenőrzési bizottság javaslatára **P. Nagy Jenő** gyámpénztári ellenőrt nyugdíjazta, végül orvosdoktori és bába okleveleket hirdetett ki.

Elnöklő főispán a hitelesítő közgyűlés idejéül 1908 április hó 10-ikének délutáni 4 óráját tűzvéni ki, megköszönte a bizottsági tagok érdeklődését, a közgyűlést bezárja.

A jog- és pénzügyi bizottságból.

A jog- és pénzügyi bizottság f. hónap 8-án ülést tartott, melyen jelen voltak **Bészler Károly** elnöklésével **Kovács József** polgármester, **Rochlicz Arthur**, **Magoss György dr.** főügyész, **Kardos László**, **Körösi Kálmán dr.**, **B Nagy Sándor**, **Juhász Ignác**, **Komlóssy Arthur**, **Hochfelder Jakab**.

A szabályrendelet-tervezet.

Az ülés megnyitása után **Vargha Károly** tb. tanácsnok az ingatlanok értékelkedése után kiszabandó illetékről készített szabályrendelet-tervezet terjesztette elő. E szabályrendelet elkészítésével a jog- és pénzügyi bizottság **Magoss György dr.** főügyészt, **Aczél Géza** főmérnököt, **Vecsey Imre** főjegyzőt és **Roncsik Lajos** főszámvevőt bizta meg, kik elkészítették a tizenkét pontból álló javaslatot. Kéri annak általánosságban való elfogadását.

A bizottság a tervezet általánosságban elfogadta s azután áttért a részletes tárgyalásra.

Az első pontnál **Körösi Kálmán dr.** szólalt fel. Kívánja, hogy az első szakasznál mondják ki, hogy az illetékekből befolyó pénzt hova fordítsa a város. Szerinte városfejlesztési célokra kell fordítani. Azt is javasolja, hogy illetéket csak a közvetlenül érintett telkekre róhasson ki a város. Kifogásolja azt, hogy az illetékek igen magas százalékban vannak megállapítva. Javasolja továbbá, hogy utcák kövezése, csatornák építése folytán előállott értékelkedése után se vessenek ki illetékeket, hanem inkább mondják ki, hogy az ily közmunkák bekerülési költségeinek bizonyos hányadát fizessék az illető háztulajdonosok. Elég a közmun-

kák terheihez való kötelező hozzájárulás kimondása, külön illetéket méltánytalanság kivetni. Némely háztulajdonos az így előálló előnyt 10 évig sem tudja kihasználni. Indítványozza, hogy teheremelkedési illetéket csak utcanytás és térnyitás által előállható értékelkedésnél fizessenek a közvetlenül érintettek.

Kardos László méltányosnak tartja, hogy értékelkedési illetékeket rójjanak ki azon telkekre, melyek közmunkák folytán értékükben emelkednek.

Magoss György dr. reflektál **Körösi felszólására**. Kijelenti, hogy a tervezetben is úgy van kimondva, hogy az illetékekből befolyó pénz városszépítési, fejlesztési célokra fordítandó. A pénzt a házipénztár csupán kezelni fogja. Azt nem lehet kimondani, hogy illetéket csupán a közvetlenül érintett telkek tulajdonosai fizessenek. Amelyik telkek értékben emelkedik, fizessen is illetéket.

B. Nagy Sándor szintén amellet van, hogy csak a közvetlenül érintett telkeket rójják meg illetékkel.

Kovács József polgármester kifejti, példákkal igazolja, hogy a közmunkák által összes érintett telkeket jogosan adóztatják meg illetékkel.

A bizottság az első szakaszt elfogadja.

A második pont azt tartalmazza, hogy mely közmunkák után előálló értékelkedés után kell illetéket fizetni. Nevezetesen utcák nyitása, szabályozása, terek szabályozása, középületek emelése, utca-satornázás, kövezés folytán előálló értékelkedésnél.

Körösi Kálmán folytatja azon indítványát, hogy utca-kövezés és csatornázás folytán keletkező értékelkedés ne szolgáltatthasson alapot illeték kivetésére.

Juhász Ignác az eredeti szöveget tartja helyesnek. Hivatkozik arra, hogy a város körül újabb, megújabb telepek keletkeznek, melyek lassanként mind igényt fognak tartani arra, hogy csatornázassa, köveztesse, világítással ellássa őket a város. Ezek új terheket jelentenek a városra s méltányos, hogy ezen terhekhez maguk az érdekelt telkek vagy háztulajdonosok is hozzájáruljanak.

Magoss György dr. kifejti, hogy a csatornázásról és járdaépítésről szóló szabályrendelet nem terjed ki a külsőségekre, csak a belterületre, így szükséges, hogy ha a külsőségen ilyen közmunkákat eszközölnek, azokhoz az érdekelt is hozzájáruljanak. A bizottság a 2. §-t is eredeti szövegezésben fogadja el. Ugyisintén a 3, 4, 5, 6-ik szakaszokat is csekély módosításokkal.

A 7-ik szakasz tartalmazza a legfontosabb intézkedéseket, nevezetesen azokat, hogy az értékelkedési illetékeket az illető telkek emelkedett értékének hány százalékában állapítsák meg. A tervezet erre vonatkozólag így intézkedik: Ha 10 százaléknál nagyobb, de 20 százalékot meg nem halad, az illeték az értékelkedés 40 százalékában, ha 20 százaléknál nagyobb, de 40 százalékot túl nem halad, annak 50 százalékában, ezen felül való értékelkedésnél pedig ennek 75 százalékában állapítandó meg.

eszmecsere után letárgyalta az építkezési szabályrendeletet és a város szabályozási tervét, mely Aczél Géza főmérnöknek rendkívül értékes munkája.

Az ülésről a következőket írhatjuk:

A bizottság az építkezési szabályrendelet folytatólagos tárgyalásához kezdett hozzá. Aczél Géza főmérnök olvasta a szakaszokat, amelyet a bizottság kisebb-nagyobb módosítással sorra elfogadott.

Kőrösi Kálmán dr. azt kérdi a főmérnöktől, mi az indoka annak, hogy a második körzetben villaszerű építkezések vannak kötelezővé téve, azaz a szabályrendelet szerint a házaknak egymástól legalább két és fél méternyi távolságban kell lenniök. *Aczél Géza* előadja, hogy a külsőség e részén mindenütt majorságok, kertek vannak. Ezért szükséges a felvett intézkedés.

*

Az építkezési szabályrendelet letárgyalása után az általános városszabályozási terv tárgyalására tért át a bizottság. *Aczél Géza* főmérnök előadja a munkálat történetét. A tervet kifüggesztették s felhívták a város lakosságát az esetleges észrevételek megtételére. Ezután felolvassa a szabályozás részleteit.

Juhász Ignác kijelenti, hogy a felolvasott szöveg igen értékes dolgozat. De ez még nem szabályrendelet, azért oly formába kell önteni, hogy szabályrendelet legyen. Ezt ő régen hangoztatja már és bár eleinte e felfogásával egyedül állott, későbbben megváltozott a bizottság felfogása és az ő véleményét tette magáévá. A szövegbe foglalást azért követelte szóló, mivel itt szabályrendelet megalkotása forog szóban, szabályrendeletet pedig szöveg nélkül még nem látott. E szöveg mellé, melyet ő kétségtelenül értékesnek tart, oly rendelkezéseket kell tenni, hogy az által szabályrendelet legyen a munkálatból, mert csak ez által fog szankciót nyerni e munkálat. Kijelenti, ha ellenkező értelemben fog a közgyűlés határozni, bár nem szokása háttározatokat megfelelbeznit, ezt meg fogja felelbeznit.

Komlóssy Arthur előadja, oly bizonytalanságban nem lehet Debreczen közönsége, hogy ne tudja precizen a városszabályozási terv legapróbb részletét. Ennek eleget tenni térkép nem tud, mert az nem megbízható, megbízható egyedül egy szövegbe foglalt szabályrendelet lehet. A hitelesített térkép csak melléklet lehet.

Vecsey Imre: E kérdés körül folyó tárgyalások nagyon régen folynak; a kifüggesztett térképről a tervezett változások precizen leolvashatók.

Aczél Géza kijelenti, hogy az építkezési szabályzatban már benne van, hogy a városszabályozási terveket kötelezőleg elfogadták. Szabályrendeletbe foglalni e tervet lehetetlenség. Sehhol a világon nem található ilyen szabályrendelet. A városszabályozási tervet magában foglalható térképet nem lehet olyan pontosan elkészíteni, hogy arról a legapróbb részletekben le lehetne olvasni a tervbe vett változásokat, telek eldarabolást, levágást vagy hozzáadást. Ha a szabályrendeletbe bevinnék azokat a méreteket, amelyeket bármily pontosan elkészített térképről olvas-

nának le, ha kivitelre kerül a sor, azt fogják tapasztalni, hogy a méret változni fog a természetben és ez természetes is, mert a méreteket fixirozni lehetetlenség. Kéri a javaslat elfogadását úgy, ahogy előterjesztette.

Komlóssy Arthur minden telekre vonatkozó változást preciz szövegben kér. A munkálatot általánosságban elfogadja, valamint a térképet és a szöveget is.

Juhász Ignác kijelenti, hogy elfogadja a munkálatot részleteiben is. Ahoz a kívánságához azonban ragaszkodik, hogy a munkálatot szabályrendeletbe foglalják.

Kőrösi Kálmán dr. az építési szabályrendelet első szakaszában megtalálja a *Juhász Ignác* által kívánt szabályrendeletet.

Fejér Ferenc dr. szomoruan látja, hogy minduntalan elhalasztják e fontos ügyben való döntést. Kéri a bizottságot, határozzanak már véglegesen e kérdésben. Határozati javaslatot terjeszt be a főmérnök munkálatának elfogadására. A bizottság a javaslatot elfogadja.

Ezután az ülés véget ért.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A kereskedelmi és iparkamara *Ssabó Kálmán* országgyűlési képviselő elnöklése alatt rendkívül látogatott közgyűlést tartott a héten.

*

Az elnöki előterjesztések során üdvözlö a kamara *Kossuth Ferenc* kereskedelmi minisztert és *Ssterényi* államtitkárt. Részvétét fejezi ki, *Marschall Lajos dr.* aradi titkár elhunyt felett. Tudomásul vette a debreczeni vetőmagvizsgáló állomás beszüntetését. Az országos adószaktanácsokba tagokat jelölt és pedig a szeszadótanácsba *Fürst Ödön* és *Mandel Dezsőt*, a söradótanácsba *Aron Jenőt* és a podheringi sörgyár igazgatóját, az ásványolajtanácsba *Lusztig Károly* és a kisvárdai gyár igazgatóját. A miniszter jóváhagyta a mult évi zárszámadást és folyó évi költségvetést.

Felterjesztést tett ezután az adóreform elleni mozgalmak eredményéről s arról, hogy a kamara belefogott egész kerülete cégállományának rendezésébe. Közölte, hogy a folyó évi illetékkivetés az előző évinél sokkal kedvezőbb eredményeket mutatott, végül bemutatja a kereskedelemügyi miniszter leiratát, mely folyó hó 14-ikére összehívja a minisztériumba a kamarai titkárok értekezletét.

Ssávay Gyula titkár ismertette ezután az államsegélyes kérvényeket s a legutóbbi közgyűlés óta engedélyezett államsegélyeket.

Kiemelkedő tárgya volt az ülésnek az *ipartörvénytervezet* birálatának előkészítése. A kamara széleskörű munkát indit e tárgyban s összehívja az ipartestületek és kereskedő testületek kerületi gyűlését.

Majd az előadói tisztet *Rács Lajos* segédtitkár vette át. Ismertette a kamara által kiírandó ösztöndíj, tanulási és érem pályázatokat. A szakoktatás terén a debreczeni fémipari szakiskola ügyét, a kiállítási ügyek között az 1909. év tavaszán Debreczenben

Komlóssy Arthur a percentuális megállapítást helyesnek tartja, de javasolja, hogy az illeték kirovását ne kössék a 10 százalékos értékelkedéshez, hanem 10 százaléknál kisebb értékelkedést is rójjanak meg illetékekkel.

Körösi Kálmán dr. a 10 százalékot elfogadja általános határral, de kiyánja, hogy kössék ki azt a minimális értékelkedési összeget, amelyet 10 százalék határon alul is megrójjanak illetékekkel.

Magoss György dr. ragaszkodik a progresszivitáshoz s az ez alapon kidolgozott tervezet ajánlja elfogafásra.

Komlóssy Artur indítványozza, hogy az illetékeket bármily mértékű értékelkedésnél az értékelkedés 20 százalékában állapítsák meg. A bizottság elfogadja az indítvány.

Ezután letárgyalták a hátralevő pontokat, mire az ülés véget ért.

A közigazgatási bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság f. hó 6-án tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen Weszprémy Zoltán főispán elnökölt. Jelen voltak Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, Bészler Károly tanácsnok, Juhász Ignác, Fejér Ferenc dr., Tüdős János dr., Balkányi Miklós dr., Rickl Antal, Aczél Géza főmérnök, Magos György dr. főügyész, Latinovics Mihály főmérnök, Kocsár Gábor dr., Csóka Sámuel tanácsnok, Tóth Emil dr. aljegyző, Szabó Elek tb. aljegyző.

A polgármesteri jelentésből az alábbiakat közöljük:

A rendőrség március hóban letartóztatott lopásért 3, rendőri kihágásért 214 egyént. A városról eltoloncolt 43, a városon keresztül 58, kényszerutlevéllel kiutasított 25 egyént. A rendőrfőkapitányság 55 iparendélyt adott ki s ezek kiadása alkalmával 620 koronát fizetett be a házipénztárba ipariskolai célokra. Ezen kívül kiadott 44 munkakönyvet.

A katonai létszám a múlt hóban 2543 ember és 827 ló volt. Ezek között közöshadseregbeli 1354 ember, 573 ló, — honvédség 1189 ember, 254 ló.

Beszállásolva volt a Salétrom-laktanyában a 7-ik huszárezredtől 56 ember és 56 ló, március 1-től 31-ig a nyulási barakokban a 3-ik honvédegyalozredtől 411 póttartalékos honvéd.

A pénzügyigazgató jelentése szerint befizetett a lakosság a házipénztárba állami adó fejében 81,440 koronát, országos betegápolási pótdóban 4232 koronát, községi pótdóban 14,113 koronát, utadóban 5579 koronát, egyházi adóban 1884 koronát, alamizsna váltságban 2993 koronát, hadmentességi adóban 1191 koronát.

Faust Elek pénzügyigazgató jelentette: Egyenes adóban befolyt 81,677, hadmentességi díjban 1125, bélyegjövedékben 185,825, jogilletékben 29,775 díj-jövedékben 2584, dohányjövedékben 176,782, határvámjövedékben 15,042, fogyasztási és italadóban 25,838 korona.

A pénzügyigazgató fizetési halasztást saját

hatáskörében 4, miniszteri felhatalmazás alapján 102 esetben engedélyezett.

A tanfelügyelő jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreczeni tanyai 2. új állami iskola részére a szükséges taneszközöket, azok bebutorozására 1200 koronát engedélyezett, illetve kiutalt, a debreczeni iparossegédek továbbképzője számára az 1907—8. tanévre 800 korona államsegélyt.

A tanyai állami iskolák közül a belsőhatiba 96 mindennapi, 23 ismétlő, a halápiba 58 mindennapi, 22 ismétlő, az ohatiba 68 mindennapi, 15 ismétlő, az ondódi 85 mindennapi és a paczi iskolába eddig 17 mindennapi tanuló járt, illetve iratkozott be.

A debreczeni országos tanítói árvaházban 89 fiu, 82 leány, összesen 171 árva van gondozásban, kiknek egészségi állapota teljesen kielégítő volt.

A főorvos jelentése: A közegészségügyi viszonyok március hóban az előző havhoz képest javulást mutatnak. A betegedések leginkább a légzőszervek hurutos bántalmaiból állottak. Heveny fertőző betegségek közül influenza nagyobb számban fordult elő. Az ev. ref. felső leányiskola internátusában egy hét alatt 5 vörheny eset fordult elő. A nyomban alkalmazott intézkedés gyorsan lokalizálta ezt a kis helyi járványt. Heveny fertőző halálozás 4 volt és pedig 2 diftéria, egy hasi hagymáz és egy szamarhurut miatt. Legtöbb volt a halálozás — mint mindig — gümőkórban (36).

A piac-vizsgálatok alkalmával romlott vagy hamisított élelmiszer kevés találtatott. Annál több volt egyes üzlethelyiségekben és ipartelepeken a tisztatlanság. E miatt feljelentettek: Glück Vilmos mézárós, Nagy Lajos hentes, Friedmann Bernát szatócs, Rosenberg Adolf vendéglős, Lusztig Mór bormérő, Vámosi Ferenc korcsmáros. A Gólya- és Meszena-utcák sarkán levő mézárszékben pedig hamis mérleget találtak.

A születések száma: ref 99 fiu, 77 nő, r. kath. 22 fiu, 29 nő, g. kath. 6 fiu, 7 nő, ág. ev. 3 fiu, 1 nő, izraelita 16 fiu, 7 nő, egyéb vallásu 1 nő. Összesen 146 fiu, 122 nő. Törvénytelen volt 34 szülött. Halálozások ref. 69 fiu, 59 nő, r. kath. 18 fiu, 16 nő, g. kath. 3 fiu, 2 nő, g. kel. 1 fiu, ág. ev. 2 fiu, izr. 8 fiu, 7 nő, összesen 101 fiu, 85 nő. A természetes szaporodás száma 82.

Házasságra lépett 74 pár, ezek közül ref. 47, róm. katolikus 3, izraelita 7, vegyes pár 17.

A közkórház beteg forgalma: március hóra átjött 362 beteg, felvétetett 387, elbocsátatott 383, meghalt 26, a hó végén maradt 340 beteg.

A mentőket 50 esetben vették igénybe. A hatóságok 26, magánosok 24 esetben.

Szabályrendeletek előkészítése.

A jog- és pénzügyi bizottság folyó hó 7-én és 8-án ülést tartott *Vecsey Imre* főjegyző elnöklésével. — Az ülésen jelen voltak *Aczél Géza*, dr. *Magoss György*, dr. *Fejér Ferenc*, *Komlóssy Arthur*, *Roncsik Lajos*, *B. Nagy Sándor*, *Juhász Ignác*, dr. *Tüdős János*, *Csanak János*, *Körösi Kálmán* dr., *Varga Károly*. A bizottság hosszas

rendezendő iparművészeti kiállítás szervezési munkáját.

Bemutatta a kereskedelmi miniszter leiratát, amelyvel több kereskedelmi alkalmazottat hosszas szolgálata címen elismerésben részesített és ennek tanúságul diszokleveleket adott ki. A kamara kerületéből három alkalmazott pénzjutalomban is részesült. Ezek között egy debreczeni.

Utána Rédei Rezső dr. titkár adta elő a kamara vasuti felterjesztésére érkezett miniszteri válaszokat. Bejelentette, hogy a nyers petróleum vasuti díjtételeit a miniszter redukálta. Ugyancsak fuvardíjkezdvevényekben részesültek a fűzfavessző küldemények is. — Majd a védjegykérdésekre tért át, amelyekben a közgyűlés magáévá tette az előterjesztéseket.

Nagy port vert fel országszerte a Vacuum Oil kőolajipari amerikai gyár tisztességtelen terjeszkedési törekvései. Tegnap foglalkozott ezzel a debreczeni kamara és e kérdésben a tartózkodó és figyelő álláspontot javasolja az elnökség a közgyűlésnek. Ugyanilyen értelemben szólalt fel *Rosenthal* Ferencz kül- és *Falk* Lajos baltag is. A közgyűlés végre is úgy határozott, hogy a Vacuum versenye és terjeszkedése ügyében az érdekelt nagykereskedőkkel és finomítók-kal tárgyalásokat folytat és körültekintő őrszemként fog ügyelni a társaság minden lépésére.

A kassai kamara megkeresése folytán tárgyalás alá vette a kamara közgyűlése a munkásbiztosító pénztár azon eljárását, hogy a járulékokat nem hat napra, hanem hétre számítja fel. A kamara közgyűlése azt helyteleníti és ellene felir.

Ennek kapcsán *Tóth* Kálmán baltag szóvá teszi, hogy a munkásbiztosító pénztárak a mai szokás szerint végrehajtják határozataikat azelőtt, mielőtt az még jóváhagyást nyert volna. E kérdésben is állásfoglalást ajánl a kamara közgyűlésének. A kamarai tagok a felszólalást helyeselték és a panaszokat majd összegyűjtve határozta felterjeszteni.

Az iparjogi vélemények után áttért a kamara közgyűlése a munkások rokkant egyesületének kérelmére, amelyben erkölcsi támogatást kért. Ezt a kamara teljesítette is és az egyesület érdekében országos akciót indít.

Ezzel az ülés véget ért.

Hirek.

— **Személyi hir.** *Weszprémy* Zoltán főispán, Kovács József polgármester f. hónap 10-ikén városi ügyek elintézése végett a székesfővárosba utaztak.

— **Némethy Károly dr. kitüntetése.** Némethy Károly dr. miniszteri tanácsost Ő felsége a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki. A belügyminisztérium nagytudású és fáradhatatlan szorgalmu tagja méltán rászolgált a magas kitüntetésre. Tisztelettel üdvözljük kitüntetése alkalmából és kívánjuk, hogy a kondinále kegyelme acélozza meg továbbra is munkaerejét, mellyel Debreczen város javára is áldásosan működik.

— **A nyugdíjellenőrző-bizottság ülése.** A nyugdíjellenőrző bizottság f. hónap 7-én ülést tartott Vecsey Imre elnöklésével. A bizottság Tüdős Kálmán dr. főorvos véleménye alapján P. Nagy Jenő, gyámpénztári ellenőrt saját kérelmére nyugdíjazásra ajánlja. Ugyancsak a tiszt

főorvos ajánlatára Békéssi Márton rendőrnek és Kocsis Károly hajdunak egy évre való ideiglenes nyugdíjaztatását javasolja.

— **Egy nemes urasszony halála.** Márton Imre ügyvédet, a függetlenségi és 48-as párt elnökét, törvényhatóságunk egyik legmunkásabb tagját pótolhatatlan veszteség érte. Áldott lelkü felesége, a női erényekben gazdag urasszony Budapesten elhunyt. Gyászoló és az elköltözöttet örökké sirató családja a következő jelentést adta ki:

Mély bánatba merülve tudatjuk, hogy zsarolváni Márton Imréné Riedl Erzsébet, a boldogító hitves, az önfeláldozó anya, szüleinek odaadó, hű támasza, az önzetlen testvér, a kedves, szelid rokon, az egész család őrangyala, életének 48-ik évében ma délután hat órakor Budapesten súlyos szenvedés után elhunyt.

Kedves halottunk drága hamvai a budapesti tabáni temető halottas házában folyó április hó 11-én délelőtt 11 órakor kezdődő róm. kath. gyászszertartás után, a németvölgyi temetőbeli családi sírboltba fognak örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat pedig a debreczeni róm. kath. plébániatemplomban folyó április 13-án délelőtt 11 órakor fog az egek Urának bemutatni.]

E végtisztességtételre rokonainkat s jóakaróinkat vérző szívvvel meghívjuk.

Budapest, 1908 április 8.

Az elhunytak özvegyen maradt férje: Márton Imre.

Nevelt kis árvái: Márton Anna és Márton Veronka.

Nevelt leányai: Kubek Sándorné Takács Iona, dr. Láng Sándorné Takács Edith és dr. Rásó Lajosné Toldy Sarolta.

Szülei: Riedl Ede és Pirkler Erzsébet.

Testvérei: Riedl Ede nejjével és gyermekeivel, Szányi Árpádné Riedl Vilma férjével és gyermekeivel.

Az elhunyt urasszony eszményképe volt a jó asszonyoknak, boldogsága a körnek, melybe az isteni gondviselés övéi javára helyezé. Templom volt a háza, szeretet a szentély öröklámpája. Árva maradt a templom, lehullott ékessége. Mennybe költözött az a nemes szív, melynek minden dobbanása imádság volt azokért, kiket szeretett. Olyan volt egész élete, mint egy nyugodt szív édes álma. A nemes asszonyban, ki hivatását eszményi módon töltötte be, sok tudás, költői kedély és igazi színműveltség lakott. Szerette és nagyrabecsülte mindenki azzal a hódolattal, melyet egy igazi nő megérdemel. Édes érzéssel, mondhatatlan édes anyai szeretettel karolta át nevelt gyermekeit. Ritka példánya volt az igazi nőknek, életéből tanulhatnak mindazok, kik nemessé akarják finomítani szívéket. Élete nyitott könyv volt, telve jóságos cselekedetekkel hivalkodás nélkül. Eszményképe a jó nőnek, hű, gondokat és örömet megosztó hitvestársnak és szerető gondosságu anyának.

Áldás legyen emlékezetén. Itt maradt kesergő férjét és családját vigasztalja meg az isteni vigasztaló hatalom. Legyen a távolból nemtője a családnak, melyet boldogan boldogított.

— **Debreczeni iparos sikere.** A budapesti városligeti iparcsarnok termeiben a héten nyílt meg a Fővárosi Kereskedők Egyesülete által rendezett tavaszi vásár, melyen egy kiváló debreczeni nagyiparos, Dávidházy Kálmán, is részt vett. Dávidházy pompás készítményei nagy feltűnést keltettek a kiállításon, mint azt egy előkelő budapesti napilap írja, mely a kiállítók közül első helyen dicsérte meg Dávidházy kiállítását, melyről a következőke

irja: „Dávidházy Kálmán és Társa Debreczenből izléses és tetszetős könyvkötészeti készítményeket, bőrdíszműveket állított ki, amelyek nagy mértékben megnyerték Szerényi államtitkár tetszését s a külföldi vásárlókat is. Nagyon szépek a cég által készített pénz- és szivartárcák, női táskák, irómappák, képkeretek, albumok, diszpolgári oklevelek és táncrendek. A cég dobozgyártással is foglalkozik és ebből a gyártmányból is kiállított többféle posta-, gyógyszerészeti, cukrászati dobozt igen szép kivitelben“.

— **A debreczeni „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ igazgatósága részéről, az 1848—49-ik honvédek egyletének adományozott s az egyleti elnök ur által kezemhez juttatott 25, huszonöt koronát hálás köszönettel átvettem. Debreczen, 1908 ápr. hó 8-án. Balogh Imre, mint a 1848—49-es honvéd egylet pénztárosa.**

— **A debreczeni vadásztársulat 1908. évi ápr. hó 14-én a városháza nagy tanácstermében rendkívüli gyűlést tart. Tárgy: a Nagycsere erdőségben a vadőrök részére építendő lakóház tervezetének bemutatása és építési költségeinek megszá-
vazása.**

— **Felhívás a katonai és honvédnevelő és képző intézetekbe leendő felvételre.** — A m. kir. honvédelmi miniszter ur a városi tanácshoz megküldötte: a két katonai, a fiúmei hadtengerészeti akadémiában, a katonatiszti árvá-nevelő-intézeteiben, a m. kir. honvéd Ludovika-akadémiában és a m. kir. soproni honvéd főreáliskolában az 1908—1909. tanév kezdetén betöltendő magán-, közös- és magyar állami alapítványi helyek betöltésére vonatkozó »Pályázati hirdetmény«-eket. Pályázati határidő minden iskolában 1908 május hó 15. Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által a m. kir. honvéd Ludovika-akadémiában 1 alapítványi hely töltetik be, melyek elnyerése céljából a pályázati kérvények 1908. évi május hó 15-ének d. u. 5 órájáig adandók be a városi tanács iktató hivatalába. A pályázati hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál megtekinthetők. A hadapródiskolába leendő felvételre még pályázati hirdetmény nem érkezett, a hirdetmény le-
érkezte után arról a közönség azonnal értesítve lesz.

4120 és 4486 1908.

Nyári lakok bérbeadása.

A nagyerdőn a város tulajdonát képező 1-ső számú nyári lakban 2, a II., III. számú nyári lakokban 4—4, a IV-ik számú földszinti nyári lakban 3, a fürdőháznál 3 lakás és az ugynevezett kerekház f. évi május 1-től november 1-ig bérbe-
adatik.

A bérbevevésre vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlott összeg betűvel és számmal kiteendő, f. évi április 15-ik napjának d. e. 12 óráig a polgármesteri hivatalban adandók be.

Megjegyeztetik, hogy a múlt évi béren alul a nyári lakások ki nem adatnak. Az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlott összegre, a városi tanács szabadon választ.

Az elfogadott ajánlattevővel szerződés köt-
tik s bérbevevő a bérösszeg felét május 1-én, másik felét pedig augusztus 1-én köteles megfizetni.

Debreczen sz. kir. város tanácsának 1908 április hó 2-án tartott üléséből.

A városi tanács.

21,049/IX - A. 2. sz.

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1908-ik év folyamán hat időszakos tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hó 4—24. földmives kisgazdák, június hó 1—14. erdő-
őrök, június hó 16—28. lelkészek, július hó 2—22. és július hó 25-től augusztus 15-ig néptanítók, végre augusztus 18—31-ig nők számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkap-
táraknak és méhészeti segéd eszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16. vanalszakaszai között levő valamelyik állomásáról jönnek, a személy- és vegyes vonatok III-ik kocsi-
osztályában érvényes féláru menetjegy váltására jogosító igazolvány küldetik, melynek ára, a vissza-
utazás költségeivel együtt, a tanfolyamról való elutazásakor fog megtérítettetni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyegjeggyel ellátott folya-
modványukat, — melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelme-
zik, — a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez cí-
mezve, fölöttes hatóságuk útján, földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük előljáróságá-
nak ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kez-
dete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be.
Budapest, 1908 március 16-án.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter.

Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja.

80. vrs. szám.
1908.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságánál lemondás folytán megüresedett s kinevezésem útján betöltendő építési állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ez az állás évi 3600 korona fizetés, 600 ko-
rona lakpénz és 1000 korona működési pótlékból álló javadalmazással van egybekötve.

Felhívom mindazokat a magyar állampolgá-
rokat, kiknek a m. kir. József műegyetem által kiállított, vagy ez által honosított építési ok-
levelük van s ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az említett oklevéllel, vagy annak hiteles máso-
latával, továbbá az eddigi gyakorlatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényei-
ket hozzám folyó évi április hó 15-ik napjának délután 5 órájáig nyujtsák be.

Meg kívánom említeni, hogy a város szerve-
zési szabályzatának átdolgozása, mely a fizetések rendezését is felöleli, munkálat alatt van s így remélhető, hogy a most pályázat alatt lévő állás javadalma is emelkedni fog.

Debreczen, 1908 március hó 25-én.

Weszprémy Zoltán,
főispán.